

๒๑

วิธีการดำเนินชีวิต แบบอยุธยา

นรชนเมื่อคำนึงถึงเหตุนี้ว่า เราได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงตนแล้ว ได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้ว ได้ผ่านพ้นภัยที่เกิดขึ้นแล้ว ได้ให้ทักษิณอันมีผลอันเลิศแล้ว ได้ทำพลีกรรม ๕ ประการแล้ว และได้บำรุงท่านผู้มีศีล ตำรวมอินทรียประพาศิพรหมจรรย์แล้ว บัณฑิตผู้อยู่ครองเรือน ฟังปรารณาโภคทรัพย์เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นเราก็ได้บรรลุแล้ว เราได้ทำสิ่งที่ไม่ต้องเดือดร้อนแล้ว ชื่อว่าเป็นผู้ดำรงอยู่ในธรรมของพระอริยเจ้า

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๔

การสร้างบารมีเพื่อมุ่งไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกำลังบุญบารมีที่มากเป็นพิเศษ และต้องปฏิบัติธรรมไปพร้อมๆ กัน ทำกันไปเป็นทีม โดยไม่มีใครน้อยหน้า ไม่มีใครล้าหน้า แต่ว่าไปกันพร้อมหน้าเท่าเทียมกันทั้งหมด ทุกคนต้องสวมหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ มุ่งสร้างบารมี อุทิศตนให้กับพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ของยอดนักสร้างบารมีอย่างเต็มที่ เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ของตนเอง และเป็นแสงสว่างส่องประทีปแห่งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปสู่ดวงใจของมวลมนุษยชาติ การฝึกฝนอบรมตนให้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน เพื่อเป็นต้นบุญต้นแบบให้กับชาวโลก เป็นสิ่งสำคัญของการดำรงตนเป็นผู้นำแห่งสันติภาพ โดยเฉพาะการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะเป็นนิมิตหมายว่า สันติสุขที่แท้จริงจะบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

มีวาระพระบาลีอยู่ใน อาทियสูตร ความว่า

“นรชนเมื่อคำนึงถึงเหตุนี้ว่า เราได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงตนแล้ว ได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้ว ได้ผ่านพ้นภัยที่เกิดขึ้นแล้ว ได้ให้ทักษิณอันมีผลอันเลิศแล้ว ได้ทำพลีกรรม ๕ ประการแล้ว และได้บำรุงท่านผู้มีศีล สำรวมอินทรีย์ ประพฤติพรหมจรรย์แล้ว บัณฑิตผู้อยู่ครองเรือน พึงปรารภนาโภคทรัพย์เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้น

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๕

**เราได้บรรลุแล้ว เราได้ทำสิ่งที่ไม่ต้องเดือดร้อนแล้ว ชื่อว่า
เป็นผู้ดำรงอยู่ในธรรมของพระอริยเจ้า”**

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสพระธรรมเทศานี้ไว้เพื่อเป็น
หลักในการครองเรือนของฆราวาส ผู้ที่ยังไม่ได้บรรลุธรรมถึง
ขั้นเป็นพระอนาคามี หากยังจำเป็นต้องอยู่ครองเรือน จะต้อง
ประพฤติตนอย่างไร จึงจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง
ถูกธรรมเนียมของพระอริยเจ้า เพราะบางท่านยังไม่สามารถ
ออกบวชเป็นบรรพชิตได้ ยังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ เช่น ช่วย
พ่อแม่ทำมาหากิน หรือแต่งงานมีครอบครัวแล้ว มีพันธนาการ
ของชีวิตที่ทำให้ออกบวชไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีหลักในการใช้
ชีวิตทางโลก จะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลก ซึ่งมีความคิดและ
การกระทำที่หลากหลาย อีกทั้งธรรมะภายในก็ไม่ทอดทิ้ง
ยังหนักแน่นมั่นคง บนเส้นทางพระอริยเจ้าไม่เปลี่ยนแปลง

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นตัวอย่างหนึ่งของพระอริย-
สาวก ผู้มีดวงตาเห็นธรรม ท่านเป็นพระโสดาบันที่มีความ
เลื่อมใสในพระรัตนตรัยอย่างไม่คลอนแคลน ละสังโยชน์ทั้งสาม
ได้แล้ว คือ ลักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส แต่ก็ยัง
ไม่สามารถออกบวชได้ เพราะมีภารกิจทางโลกมากมายที่ต้องทำ
จึงตั้งใจทำหน้าที่เป็นพุทธอุปัฏฐาก สนับสนุนการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก อย่างเต็มกำลังของตนจนตลอดชีวิต

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๖

*วันหนึ่ง ท่านเศรษฐีเกิดความสงสัยขึ้นมาในใจ จึงไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อกราบถวายบังคมแล้ว ได้ทูลถามถึงวิธีการที่จะดำรงชีวิตในเพศบราหัสของอริยสาวกว่า ต้องประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม และทำตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จะได้เป็นทิวาณาคติของอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนท่านเศรษฐีว่า อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ต้องขยันทำมาหากินในอาชีพที่สุจริตไม่เกียจคร้าน เลี้ยงชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่ประกอบอาชีพทุจริต ได้แก่ ค้าอาวุธ ค้ามนุษย์ ค้ายาพิษ ค้าของเมาและค้าขายสัตว์ที่นำไปฆ่า

เมื่อได้สมบัติมาโดยชอบธรรมแล้วให้รู้จักรักษาโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ ไม่ให้โจรขโมยไปได้ ไฟก็ไม่ให้ไหม้หรือน้ำก็พัดพาเอาไปไม่ได้ ไม่นำทรัพย์สมบัติไปใช้ในทางที่จะนำไปสู่ความเสื่อม คือ ติดในอบายมุข เช่น เทียวกลางคืน เล่นการพนัน ดื่มสุรา หรือเสพยาเสพติดให้โทษต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นทางนำความวิบัติมาให้ ต้องคบหากัลยาณมิตรผู้มีศีล มีศรัทธา มีจาคะ และมีปัญญา สามารถชี้เส้นทางสวรรค์และนิพพาน แนะนำให้เราดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้องได้ ตัวเราจะได้ไม่ไปสู่ความเสื่อม คุณธรรมภายในจะได้เพิ่มพูนมากขึ้น

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๓

เมื่อหาทรัพย์มาได้ด้วยการกำลังสติปัญญาแล้ว ต้องเลี้ยงชีพให้พอเหมาะ ไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย แต่ก็ไม่ถึงกับฝืดเคือง มีความมัธยัสถ์แต่ไม่ใช่ตระหนี่ รายได้จะต้องสัมพันธ์กับรายจ่าย ไม่ใช่รายจ่ายมากกว่ารายรับ หากทำได้เช่นนี้ จะทำให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย และต้องรู้จักเลี้ยงดูมารดาบิดานุตรภรรยา และหมู่ญาติ ให้ได้รับความสุขตามอัธยาศัย และต้องรู้จักเผื่อแผ่มิตรสหายพวกพ้องบริวารอีกด้วย

ต่อจากนั้นพระพุทธองค์ยังทรงสอนอีกว่า อริยสาวกเมื่อขยันทำมาหากิน มีสมบัติมากมาแล้ว ให้หาทางป้องกันอันตรายที่เกิดจากไฟ น้ำ ข้าราชการ โจร หรือทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก อาจจะมลักขโมย จี้ ปล้นเอาไป ต้องรู้จักทำตนให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยเหล่านั้น ด้วยการทำพิธีกรรม ๕ อย่าง ซึ่งเป็นการประกันชีวิตอย่างนักปราชญ์บัณฑิตในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

พิธีกรรม ๕ ประการ ที่พุทธศาสนิกชนจำเป็นต้องทำเพื่อประโยชน์สุขของตน ของชาวโลก และของสัตว์ทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ชาวพุทธต้องคำนึงถึง อย่าได้มองข้าม เพื่อความปลอดภัยในชีวิต ท่านเรียกว่าทำพิธีกรรม มีอะไรบ้าง ทำแล้วจะได้ประโยชน์อะไร สิ่งที่ต้องทำประการแรกได้แก่

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๘

๑.ญาติพลิ คือ สงเคราะห์ญาติ ใครตกทุกข์ได้ยาก เข้ามาขอความช่วยเหลือก็ไม่ดูตาย รีบหาทางช่วยเหลือเกื้อกูลกันไป ทำแล้วเป็นที่รักของหมู่ญาติ

๒.อดิถิพลิ ต้องรู้จักการต้อนรับแขก มีมนุษยสัมพันธ์ที่สำคัญต้องฝึกตนเองให้เข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม เมื่อแขกมาเยี่ยมต้องทำให้แขกรู้สึกสบายใจอบอุ่นใจเหมือนอยู่ที่บ้าน ยามแขกกลับไปจะได้คิดถึง มิตรภาพอันดีงามก็จะกลายเป็นเกลียวสัมพันธ์ที่กระชับแน่นมั่นคงตลอดไป เราจะเป็นที่รักของเพื่อนมนุษย์ทุกๆ คน ความเคารพในการต้อนรับปฏิสันถารนี้เป็นหนึ่งในคารวะ ๖ อย่าง ที่พระพุทธองค์ทรงให้ความสำคัญมาก เพราะเป็นเส้นทางสู่ความสุขและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

๓.บุพพเปตพลิ ทำบุญอุทิศกุศลให้กับผู้วายชนม์ เพราะในสังสารวัฏอันยาวไกลนี้ ผู้ที่ไม่เคยเกิดเป็นญาติกันนั้นไม่มีญาติของเราที่ตายไปแล้ว ไม่รู้ว่าไปเกิดที่ไหนกันบ้าง เมื่อเราพอมีทรัพย์สินสมบัติ ต้องรู้จักนำออกมาทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้หมู่ญาติเหล่านั้น ตั้งแต่ทำบุญอุทิศให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ทวด และบรรพบุรุษทั้งหลาย หากญาติเหล่าใดที่ประมาทไม่ได้สั่งสมบุญไว้ ต้องตกไปในอบายภูมิ ถ้าอยู่ในสถานะที่พอจะรับบุญได้ เขาจะได้พ้นจากอภายของความทุกข์ทรมานนั้น หรือที่มีความสุขอยู่แล้วก็จะได้รับความสุขยิ่งขึ้นไป และถึงแม้ยัง

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๕

ตกอยู่ในรก ไม่สามารถมารับส่วนบุญส่วนกุศลของเราได้ เมื่อพ้นภาวะของสัตว์นรกไปแล้ว ก็สามารถที่จะมารับบุญที่เราทำไว้ให้ได้

๔. ราชพลี คือ การบริจาคทรัพย์ช่วยประเทศชาติ เช่น การเสียภาษีอากร เป็นต้น ช่วยกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง ให้เจริญรุ่งเรือง ผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า เมื่ออาศัยร่มเงาของต้นไม้ใด ไม่ควรหักรอนกิ่งของต้นไม้ นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคน เลวทราม ในทำนองเดียวกัน เราอาศัยแผ่นดินใด ต้องรู้จักคุณ ของแผ่นดินนั้น เมื่อประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานแล้ว ต้องเสียสละช่วยเหลือชาติบ้านเมืองบ้าง

ประการสุดท้าย ๕. เทวดาพลี ทำบุญอุทิศให้กับทวยเทพ ทั้งหลายที่คอยปกป้องรักษาตัวเรา หรืออุทิศให้กับเทวดา ประจำเมืองที่คอยดูแลรักษา ไม่ให้ภัยพิบัติต่างๆ เกิดขึ้น แล้ว ผลแห่งทักษิณาทานจะมากได้นั้น พระพุทธองค์ยังทรงสอนว่า ต้องทำบุญกับสมณพราหมณ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์ ผู้เว้นจากความ ประมาทมัวเมา มุ่งฝึกฝนตนจนสูงพระจันดับกิเลสได้ หากทำได้ เช่นนี้ แม้ทรัพย์นั้นจะหมดไป แต่ก็ เป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่ ทั้งต่อตนเองและสรรพสัตว์ทั้งหลาย เช่นนี้ย่อมได้ชื่อว่า ดำเนิน ชีวิตตามเส้นทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

วิถีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๒๐๐

แม้ว่าพวกเรายังไม่ได้บรรลุธรรมถึงขั้นเป็นพระอริยเจ้า แต่เราก็ได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่รักในการสั่งสมบุญบารมี เพราะเราเกิดมาก็เพื่อสร้างบารมีเท่านั้น จึงควรนำหลักการอยู่ครองเรือนแบบพระอริยเจ้า ที่พระพุทธร่องค์ทรงมอบไว้ให้เป็นมรดกธรรมอันล้ำค่าไปปฏิบัติกันให้ได้ ให้รู้จักใช้ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ไม่ว่าจะมีน้อยหรือมากก็ตาม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือนำออกทำทานตามหลักพิธีกรรม ๕ ประการ จะได้เป็นต้นบุญและต้นแบบของอนุชนรุ่นหลังสืบไป ให้ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ ทำกันไปทุกวันอย่าได้ขาด สักวันหนึ่งเราจะสมปรารถนา ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกคน

